75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-5740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 78. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 26-го КВІТНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, APRIL 26, 1968 No. 78. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 25 квітня, 1968

В АМЕРИЦІ

НЕ ЗНАЙШЛИ ВИННИХ, ЯКІ СПРИЧИНИЛИ смерть 25-ох осіб під час вуличних расових заворушень в днях від 12-го до 17-го липня 1967 року в Нюарку. Слідче жюрі працювало 8 тижнів і переслухало 100 свідків. Та слідство не виявило нікого, хто міг би відповідати за смерть якої-будь особи, згинула минулого року в Нюарку, Н. Дж. Тоді згинули 26 осіб, але одну особу заарештовано ще минулого року за вбивство однієї особи. Був це Лі Чендлер, оскаржений за вбивство пані Джессі Джовнс, який дістав 10 років тюрми.

АЙЗЕНГАВЕР ПОДАЄ РАДИ, ЯКИМ СПОСОБОМ можна не допустити до того, щоб в дільницях із міськими нетрами виникали расові й соціяльні вуличні заворушення. На думку колишнього президента в містах повинні зорганізуватися окремі комітети з представників всіх верств населення, які дбали б про створення нових варстатів праці та про перевишкіл нефахових робітників, щоб вони могли дістати працю. Проти заворушень треба виступити здолу, а не згори. Сам нарід повинен діяти так, щоб не треба було аж заворушень, щоб мати працю та засоби до життя.

В П'ЯТНИЦЮ 26-ГО КВІТНЯ ВІДБУДЕТЬСЯ в Неваді пробна атомова експльозія під землею, яка як запевняє голова Комісії Атомової Енергії д-р Гленн Т. Сіборґ, не спричинить нікому жадної шкоди. Це буде найсильніша підземна атомова експльозія, але вона тільки дещо буде сильніша від тієї підземної експльозії, яка відбулася в грудні 1966-го року, яка була спричинила тільки стрясення будинків. Ця пробна атомова експльозія матиме силу одного мільйона тонн вибухового матеріялу ТНТ. Експльозія бомби з 1966 року була трохи слабша.

НІКСОН ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ВІН ВЖЕ „ВИГРАВ НОМІНАЦІЮ", і що перед ним тепер стоїть завдання виграти президентські вибори. Вибори будуть на початку листопада, а Номінаційна Конвенція зачнеться 5-го серпня ц. р. в Маямі на Флориді. Колишній віце-президент закликає своїх можливих республіканських противників нюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера і каліфорнійського губернатора Роналда Ріґена, щоб зголосили свої кандидатури, бо тоді матимуть більшу можливість здобути номінацію на кандидата на президента. Заступник губернатора Каліфорнії Роберт Фінч каже, що Ніксон популярніший в тому стейті, як Ріґен.

НАУКОВЦІ ТВЕРДЯТЬ, ЩО ЗМЕНШЕННЯ видатків на космічні досліди нищать всі пляни на майбутнє, яких не можна буде здійснити. В Сенатській Аеровнатичній і Космічній Комісії зізнавав д-р. Джан А. Сімпсон, професор фізики в Інституті ім. Енріка Фермі, який сказав, що він свідомий того, що країна має інші важливі зобов'язання, але це зовсім не виправдує того, що зменшується вишкіл науковців, які колись мусітимуть здійснювати важливу програму досліду космічних просторів. В цій самій Сенатській Комісії зізнавав і голова Національної Академії Наук д-р Фредерік Зайц, який домагався, щоб Сенат привернув ті фонди для космічних дослідів, які скреслила Палата Репрезентантів.

У СВІТІ

ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПРИЙНЯТО В СЕРЕДУ 24 КВІТНЯ ц. р. нову „державу" Мавріціюс, острів на Індійському океані, що був британійською колонією і дістав тепер самостійність. Та нова „держава" нараховує 780.000 населення. Це 124-ий з черги член Об'єднаних Націй.

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД ЖОРЖА ПОМПІДУ ПЕРЕМІГ у голосуванні над опозиційним внеском, що зголосив йому вотум недовір'я, більшістю тільки 8 голосів: 244 до 236. Уряд Жоржа Помпіду врятувала права Незалежна партія, більшість членів якої стримались від голосування і цим вможливила де-ґоллістам осягнути більшість.

ПРЕМ'ЄР ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ ОЛЬДРІХ ЧЕРНІК НАКРЕСЛИВ в парляменті песимістично теперішню господарську ситуацію ЧСР, скинувши — між рядками — вину за всі недоліки чеської економіки на правління чеських сталіністів. До Праги прибув з Москви маршал Іван Якубовський, головний командант військ -. зв. Варшавського пакту, щоб перевірити, чи Москва може далі рахувати на Чехію, як свого союзника.

КОМУНІСТИЧНІ ВЛАСТІ В ПЕЙПІНҐУ ДОЗВОЛИЛИ вперше двом членам британійської амбасади відвідати кореспондента британійської аґенції Ройтера Антоні Грея, якого китайські комуністи присудили до домашнього арешту 21 липня мин. року і дозволяють йому мешкати тільки в одній кімнаті його обширного дому та виходити двічі денно по 40 хвилин до городу біля дому. Причини таких шикан йому не подали.

У МОСКОВСЬКОМУ „КОМУНІСТІ" НАДРУКОВАНО гостру статтю проти Комуністичного Китаю з персональним закидом на адресу Мао Тсе-тунґа, що — мовляв — він і його прибічники є найбільшими винуватцями занепаду китайської комуністичної партії, яка може через них геть провалитися. Тому — пише „Комуніст" — Мао Тсе-тунґ є й великим шкідником цілого комуністичного руху.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ПІДГОТОВЛЯЄ основну реформу високих шкіл у Польщі. Загально здогадуються, що ця реформа піде по лінії обмеження академічної свободи професорів, тіснішого підпорядкування університетів, навчання у високих школах і їхньої адміністрації — комуністичній партії з гострим надзором та індокринацією студенства.

В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ РЕПРЕСУЮТЬ УЧЕНИХ, які відважилися виступити в обороні арештованого математика Александра Єсеніна-Вольпіна. Викинули з праці кількох учених, навіть таких, що мали нагороду Леніна й працювали для оборони країни. Єсеніна заслали до дому божевільних, згідно з практикою у тій поліційній державі.

ДО СЕУЛУ У ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ ПРИБУВ ген. Джілберт Вудвард, який репрезентуватиме Америку в мішаній Військовій Комісії для справ перемир'я. Ця Комісія спорадично збирається в Панмунджомі, де звичайно північні корейці й американці обмінюються взаємними оскарженнями. Від деякого часу Північна Корея раз-у-раз провокує своїми засідками і нападами на американських вояків. Ген. Вудвард заступить адмірала Джана Смита, який вертається до ЗСА.

Президент Джансон закликає американський нарід до єдности

Шикаго, Іллиной. — Президент Джансон 24-го квітня, промовляючи на зборах демократів повіту Кук, закликав американський нарід до єдности, бо без неї ця країна не могла б довший час перебувати в добробуті. Президента оваційно вітали 5,000 присутніх в готелі Конрад Гілтона. Ця восьмимінутова овація нагадувала Номінаційну Конвенцію, що відбудеться в серпні в Шикаґо. Численні присутні невдоволені з того, що Джансон не буде кандидувати і тримали таблиці з написами: „ЛБДж — просимо тебе, кандидуй!" Президент напочатку подякував за такий щирий привіт, кажучи, що він любить бувати на партійних прийняттях, бо він займається політичними справами. Та в приготованій промові Президент зовсім не згадував про свою партію, тільки звертався до всього народу. Джансон сказав, що американське суспільство ще й досі має на собі ті рани, які виникли ще перед народженням людей, які тепер живуть. „Але ми, сказав Президент, стараємося гоїти ці рани". Ніде на світі немає стільки людей, які були б віддані цій справі, щоб цю землю залишити кращою, ніж ми її застали. „Ми мусимо служити цій справі. З поміччю Бога ми будемо служити", — заявляв Президент. Він закликав американців до єдности, кажучи: „Не як члени партій, не як демократи, не як республіканці, але завжди тільки як американці стежім за добром, що було доконане". Президент закликав дивитися на доконані перемоги, на поступ, що був осягнений, у згоді і в порозумінні.

Негритянський провідник пропонує похід білих до Вашинґтону і Плян Маршалла

Ню Йорк. — На зборах Американського Товариства Часописних Видавців промовляв виконний директор Крайової Міської Ліґи Вітні М. Йонґ, який пропонував, щоб білі американці зорганізували похід до Вашинґтону, де домагалися б, щоб Конґрес якнайскорше схвалив ті законопроєкти, які відносяться до расових і міських проблем. Цей негритянський провідник пропонує зорганізувати американський Плян Маршалла. Йонґ сказав, що цей похід білих до столиці повинні очолити такі визначні особи, як Генрі Форд, Дейвід Рокефеллер і Джордж Міні. Такий демонстраційний похід, казав Йонґ, може „врятувати цю країну від хаосу або навіть від катастрофи". Перед Йонґом промовляв нюйоркський посадник Джан Ліндсей, який домагався, щоб Федеральний Уряд та стейтові Ліґіслятури допомогли містам розв'язати расову проблему. Форд і Рокефеллер заявили, що вони не будуть очолювати походу білих до столиці, а Міні відмовився скласти заяву в цій справі.

Демонстрації студентів Колюмбійського університету поширилися

Ню Йорк. — В четвер 25-го квітня демонстрації студентів тривали вже третій день і поширилися, бо студенти зайняли дальші будинки, між ними і той будинок, в якому містяться бюра президента університету д-ра Кірка. Студенти зайняли були будинок із бюром виконного декана Генрі Колемана, який був „полонений" майже 24 години в Геміл тон Голі. Університетська влада попросила поліцію на терен університету. 24-го квітня були припинені деякі лекції, на 25-го квітня лекції мали відбуватися згідно з зарядженням віце - президента Дейвіда Б. Трумана. Демонстрували 24-го квітня тільки 150 студентів зі всіх 27,500 записаних. Головною причиною демонстрацій є це, що студенти домагаються, щоб університетська влада не будувала нового будинку, так званої гімназії в Морнінґсайд парку, який служить як місце відпочинку для місцевого, в більшості негритянського населення в Гарлемі. Друга причина — це вимога студентів, щоб університет скінчив співпрацю з Інститутом для оборонної аналізи, який працює для війни у Вєтнамі та який випрацьовує методи, як поборювати вуличні заворушення. Студенти домагаються запевнення, що буде амнестія для організаторів демонстрацій.

З ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ЗНОВУ ПІВТОРИ ТИСЯЧІ ДОЛЯРІВ НА ФКУ

Філядельфія. (В. Ш.) — Товариство Рідна Школа, яке є опікуном великої школи українознавства у Філядельфії, жертвувало на Фонд Катедри Українознавства в Гарварді тисячу долярів. Це скромне товариство, яке ще недавно саме боролось із фінансовими труднощами, на десятому році свого існування могло уділити з власної каси відповідну суму на таку ціль, яка на думку членів управи заслуговує на максимальну підтримку громади. Практично управа вирішила зложити на ту ціль половину цьогорічної коляди. Другу половину вона призначила на розбудову бібліотеки Пласт - Рідна Школа та на резервовий фонд. Управа вважає, що фонди Рідної Рідної Школи, які придбані щирою та відданою працею її членів та багатьох свідомих батьків шкільних дітей, будуть ужиті згідно з їхнім оригінальним призначенням — на розбудову науки українознавства, — що є ідеєю і програмою Рідної Школи, хоч і на іншій висоті. Вона протягом свого десятирічного існування виявила громаді свою вартість, а велике число учителів і звичайних громадян, які вкладають тут свою працю і знання, можуть радіти успіхами нашої молоді. Студенти, які закінчили дванадцятирічну програму школи і здали кінцеві іспити, вже сьогодні ведуть корисну й цінну роботу в своїх організаціях, виявляють прив'язання і розуміння до українських справ, а скоро вони стануть громадянами, здібними заступитись за українську справу у кожній ситуації. Власне для такої молоді, і для наступної, організування дійсних наукових українознавчих центрів і завершення науки українознавства на рівені одного із найкращих університетів світу — дуже побажане і конечне.

Це що громадяни Філядельфії ставляться з довір'ям до Рідної Школи і поручають її своїх дітей на дванадцять років, це вислід праці людей, яких бачимо на знимці. Зокрема 10-річний голова товариства, інж. С. Процюк, якого недавно загальні збори товариства поновно вибрали через аклямацію, докладав багато зусиль для взірцевої організації школи й товариства. Він також і ентузіяст Катедри Українознавства при Гарвардському Університеті, на яку із родинної каси жертвував суму 500 долярів.

Відновлено сесію ОН головно для справи нового атомового договору

Об'єднані Нації. — У середу 24 квітня ц.р. відкрито другу частину 22-ої сесії Генеральної Асамблеї, перерваної 20 грудня минулого року. Неполадненими залишились тоді три великі справи: проєкт міжнародного договору проти поширення атомової зброї, справа замирення на Середньому Сході і спір із Південно-африканським Союзом за Південно-західню Африку, яку названий Союз адмініструє — за рішенням Генеральної Асамблеї — нелеґально. Проєкт міжнародного договору проти поширення атомової зброї був виготовлений спільно ЗСА і Совєтами та був дебатований на 17-членній конференції роззброєння у Женеві. Внаслідку рішучої опозиції цілого ряду держав, головно Італії, Західньої Німеччини, Японії, Індії, Бразилії й малих держав, — первісний проєкт тієї міжнародної конвенції частинно змінено й доповнено, а саме, щодо запевнення неатомових держав, що атомові держави будуть постачати їм атомовий матеріял для мирних цілей і що атомові держави — ЗСА, СССР і Британія — поспішать з допомогою неатомовим, якщо котрась інша атомова держава — тут мається на увазі Комуністичний Китай — нападе на країну, яка не має атомової зброї. Однак ті ґарантії сформульовано настільки загальниково й неясно, що вони не переконали багатьох держав, особливо Індії, якій найбільше загрожує Комуністичний Китай, і Бразилії. Все ж, за загальним переконанням, американська й совєтська дипломатії, які в цій справі співпрацюють, запевнили вже потрібних дві третіх голосів на схвалення того договору. Коли після того 40 держав ратифікують його, то договір стане важним. Згори відомо, що атомові держави Комуністичний Китай і Франція не підпишуть його. Не підпишуть його ще й деякі інші держави, які будуть рахувати на те, що діставатимуть від Франції атомовий матеріял. Тому, що той договір не обмежує і не припиняє перегонів у збросині атомових держав, які той договір підпишуть, та, як сказано, залишає поза своїм діянням Пейпінґ і Париж — то практично він не матиме значення інше, як тільки насправді поділ держав на упривілейованих, атомових, і другорядних, що підлягатимуть міжнародній контролі, щоб не продукували своєї атомової зброї.

ЗСА вислали в цьому місяці вже 5 нот Північному В'єтнамові

Вашингтон. — В понеділок цього тижня — як тепер щойно повідомлено, вислано нову, вже п'яту з чергу дипломатичну ноту до Північного В'єтнаму від 3 квітня ц.р., себто дня, коли - то Північний В'тнам принципово погодився на безпосередні розмови з ЗСА. Всі ці ноти стосуються місця й часу задуманих розмов. Змісту останньої американської ноти не виявлено, але — за газетними твердженнями — вона буцім-то пропонувала Північному В'єтнамові мазвати якісь нові місця для зустрічі або погодитись на посередництво третьої сторони. Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант звернувся з коротким закликом до ЗСА і Північного В'єтнаму, щоб вони не гаяли часу на суперечки щодо місця зустрічі, коли водночас ведуться у В'єтнамі завзяті бої з передбачуванням ще важчих, що створює погане тло для замирення. У Тант заявив, що — на його думку — Варшава або Париж були б відповідними місцями. Північний В'єтнам запропонував був Пномпень у Камбоджі або Варшаву, але ЗСА наполягають, щоб переговорювати на терені невтральної країни.

З'їзд у Будапешті потверджує сварню між комуністами

Будапешт. — Від 23 квітня ц. р. наради жується у Будапешті новий міжнародний з'їзд комуністичних партій, який проте ще яскравіше, як подібні попередні збіговища, виявляє заколот в міжнародному комуністичному русі. На 88 запрошених партій явилось коло 40, себто навіть не половина. Відсутніми є комуністичні партії Китаю, Північного В'єтнаму, Північної Кореї, Японії, Югославії, Альбанії, Румунії й інші, а між приявними є також такі — як чеська компартія — які стоять на становищі „суверенности" окремих комуністичних партій і є проти втручання в їхні справи з-зовні — себто насправді збоку Москви. Цей будапештенський з'їзд має приготовити нову міжнародну комуністичну конференцію у Москві і визначити її дату на листопад чи грудень цього року. Мадярські комуністи намагаються грати посередницьку ролю і їздили до Беоґраду, Букарешту, Токіо і Пйонґянґу, щоб переконати тамошніх комуністів, щоб вони взяли участь у будапештенському з'їзді, без остраху, що матимуть закритий рот і що совєтські комуністи будуть диктувати постанови. Багато комуністичних партій лякаються, що ціллю Москви є не так „засудити" китайських комуністів, як скріпити московський диспозиційний центр, що тероризував би всі інші партії й країни.

Управа Товариства Рідна Школа у Філядельфії передає чек на 1000 дол. на Фонд Катедри Українознавства. На знимці з ліва на право: інж. О. Німилович, інж. Ігор Пак, інж. С. Чорпіта, пані В. Заяць, п. Вол. Бук, інж. Степан Процик, п. Богдан Артемишин, мґр. Нестор Сум, проф. В. Лотоцький.

УЛАС САМЧУК І ПОЛ ЛАЙОНС ПРОМОВЛЯТИМУТЬ НА УКРАЇНСЬКІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ У ВАШИНҐТОНІ ЦІЄЇ НЕДІЛІ

Ню Йорк. — На масовій маніфестації біля пам'ятника Кобзареві у Вашинґтоні промовлятимуть у неділю 28-го квітня найвидатніший український письменник за кордоном Улас Самчук — українською мовою, і екзекутивний директор Організації „Міжнародна Амнестія" Бол Джей Лайонс, заповідається також виступ представника Конґресу. Маніфестація з нагоди проголошення Секретаріятом СКВУ Дня солідарности з поневоленим українським народом розпочнеться в столиці о 1-й год. дня. Відкриття проведе екзекутивний директор УККА Иосип Лисогір, потім слідуватимуть: відспівання американського і українського гимнів, спільна молитва в інтенції українського народу, внесення і покладення вінків біля пам'ятника Тарасові Шевченкові. Крім промов, виступатиме хор „Прометей" та актор - рецитатор Ярослав Пінот-Рудакевич із Філядельфії, з вибіркою поезій молодих підсовєтських українських поетів. Резолюції відчитає ред. Ігнатій Білинський, і після схвалення їх буде переслано на відповідні адреси. Крім того, з Канцелярії УККА повідомляють, що на антимосковські маніфестаційні віча в обороні людських і національних прав України відлетять із Ню Йорку промовці: ред. Іван Кедрин до Клівленду, а д-р Володимир Душник — до Пітсбурґу. Багато українських радіогодин в різних містах ЗСА передаватимуть у п'ятницю, а деякі в суботу чи неділю 28 квітня спеціяльну доповідь з рамени УККА до Дня солідарности, в тому деякі також англійською мовою — для найширших кол слухачів.

Емблемка протесту проти комуно-московських переслідувань в Україні, видана і поширювана з нагоди недільних демонстрацій. Проєкт емблеми приготовив для УККА д-р Євген Котик.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

БЛАГОСЛОВЛЯТЬ ҐРУНТ ПІД БУДОВУ НОВОЇ ЦЕРКВИ

Філядельфія. — Митрополит Кир Амвросій в сослуженні духовенства поблагословить у суботу 27-го квітня ґрунт під будову нової церкви у парохії св. Благовіщення Пречистої Діви Марії в Мелроз Парку, біля Веллей і Олд Йорк доріг. Церква матиме три бані, фронтова стіна буде прикрашена мозаїкою і посередині — великим вітражем.

ПЕРЕДВИБОРНА ЗУСТРІЧ

Ірвінґтон, Н. Дж. — Комітет громадян американців українського походження влаштовує, в понеділок 29-го квітня увечорі, в Українськім Народнім Домі, 140 Проспект аве. зустріч громадянства з кандидатами на радних до міської Ради м. Ірвінґтону. Присутнім буде голова міської ради Г. Стівенсон, кілька радних, відомі українські діячі. 5.000 громадян — виборців українського походження зареєстровані в м. Ірвінґтоні. Організованою масовою участю у виборах наші громадяни можуть вирішити вибір кандидатів у свою користь. Вступ на зустріч вільний.

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ УНС В ДІТРОЙТІ УДІЛЯЄ СТИПЕНДІЇ НА ВИСОКОШКІЛЬНІ СТУДІЇ

Дітройт, Миш. В. П.) — Окружний Комітет відділів Українського Народного Союзу в Дітройті приділить стипендії на високошкільні студії із власного Стипендійного Фонду. До одержання стипендій управнені учні вищих шкіл (гай скул), що плянують студіювати на університетах у 1968-69 році. Стипендійна Комісія вже почала приймати зголошення. Зацікавлені повинні зголошуватися до секретарів Відділів УНС в Дітройті по відповідні формулярі. Стипендії у висоті 250, 150 і 100 дол. будуть приділені студентам на початку сезону 1968-69 р. аплікантам-членам УНС, а також тим, що бажають ними стати.

СПРАВА РУСИФІКАЦІЇ УКРАЇНИ НА НАРАДАХ У ВОШБУРЗЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Тапека, Канзас. — Під час річної Конференції Американської Асоціяції викладачів німецької мови, що відбувалась у Вошбурзькому університеті, на одній лінґвістичній сесії представник Форт Гейськ. коледжу д-р Р. В. Кухар, як він повідомив, „зловив нагоду видвигнути справу русифікаційного курсу, що саме в посиленій формі проходить по всіх совєтських теренах, зокрема в Україні". Так американські лінґвісти в загальних рисах познайомилися з процесом русифікації неросійських народів в СССР.

ЮЛІЯНА ОСІНЧУК ЗДОБУЛА НАГОРОДУ ДАМРОША

Ню Йорк. — Юліяна Л. Осінчук, 14-літня піяністка з Ню Йорку, ставала дня 30 березня ц. р. до музичного конкурсу в Ню Йорку, в якому брали участь студенти музики з цілої Америки й виграла першу нагороду ім. Волтера Дамроша (Walter Damrosh Memorial Prize and Scholarship). У зв'язку з цим одержала стипендію для продовжування музичних студій у Музичній Школі для удосконалування у Фонтенебльо, Франція, куди приїжджає з кінцем червня ц. р.

ПОНАД 150 ВИКОНАВЦІВ ВИСТУПАЛИ НА ШЕВЧЕНКІВСЬКОМУ КОНЦЕРТІ

Содбури, Канада. — Газета „Содбури Стар" з 1 квітня помістила вістку про великий концерт з нагоди 107-ї річниці народження Тараса Шевченка, а також фотознимку бандуристів С. та І. Курилівих з молодими співачками. У концерті, організованому Відділом КУК, брали участь переважно діти і молодь, в тому молодечий хор із 137 учасниками.

ПРИВАТНИЙ ВІДГУК З УКРАЇНИ ПРО СКВУ

Тижневик „Народна Воля" з 18 квітня надрукував уривок з листа, одержаного з України, з відгуком на передані відомості про перший Світовий Конгрес Вільних Українців. У листі, між ін., сказано: „Ви зробили мені велику радість . . . Для мене дуже цінні вістки про СКВУ . . Це не буденна подія в нашому політичному житті. Від тепер уся праця буде вже координована з одного центру, а це важне, щоб загальнонаціональні акції не робилися різними організаціями різно і в різний час"...

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Глум над правами людини

10 грудня 1948 р. Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла й проголосила „Універсальну Декларацію про людські права". У її 20-тиріччя цілий 1968 рік проголошено Роком Прав Людини, і з цієї нагоди 22 квітня ц. р. відкрито у Тегерані міжнародну конференцію з участю 2.000 делеґатів від 79 держав. Ціль цієї конференції — перевірити, як протягом останніх 20-ох років здійснювано Декларацію про права людини.

Однак ,від самого початку було відомо, що Декларація про права людини, як і чартер Об'єднаних Націй, на який та Декларація покликається, це — документи, безвартісні у життьовій практиці багатьох із тих держав, що їх підписали. Бо коли сиґнаторами тих актів є СССР з його сателітами й різні африканські країни з військово - диктаторськими системами, то — очевидно — як глум звучать деякі статті Декларації. Ось 7-ма стаття говорить, що „всі є рівні перед законом і мають право на рівну охорону законом без дискримінації". Стаття 9: „Нікого не вільно піддавати під деспотичний арешт, не вільно нікого затримувати ані видалювати". Ст. 10: „Кожний має повне право на чесне й публічне переслухування незалежним і безпристрасним трибуналом, при визначуванні його прав і обов'язків та будь-якого закиненого йому злочинного акту". Ст. 13: „Кожний має право виїхати з кожної країни, включно з власної, і вернутися до неї". Ст. 17: „Кожний має право на свободу думки, совісти і релігії...". Ст. 20: „Кожний має право на свободу мирних зборів і організацій". Ст. 21: Кожний має право на участь в уряді своєї країни, безпосередньо або через свобідно вибраних репрезентантів..." І багато таких та їм подібних свобід „ґарантує" ця патетична паперова Декларація.

Автори Декларації наперед дипломатично застереглися проти встрявання у справи країн, дійсність яких є глумом над усіма тими свободолюбними постановами. І так, у 3-ій точці передостанньої 29-ої статті говориться, що „не можна ні в якому разі користуватись тими правами й свободами всупереч цілям і принципам Об'єднаних Націй", а остання 20 стаття стверджує, що „нічого в цій Декларації не можна інтерпретувати, як натяк, що будь-котра держава, група або людина мають право анґажуватись в якійсь діяльності або виконувати якийсь акт, націлений на знищення будь-яких вищеназваних прав і свобід". Ці постанови на перший погляд правильні. Насправді їх можна підтягнути під 7-му точку 2-ої статті чартеру ОН про „Принципи" ОН, де сказано, що „ніщо в цьому чартері не може надати права Об'єднаним Націям інтервеніювати в справах, які по суті належать до юрисдикції кожної держави". А наведена вгорі остання постанова Декларації може дати арґумент представникам СССР, що діяльність „групи або людини" націлена на знищення „свобід", ґарантованих „найдемократичнішою у світі — сталінською конституцією" . . .

Тому „ювілейну" конференцію у Тегерані можна оцінювати щонайбільше, як нагоду для поширення між її членами відомостей про режим поліційного і морального терору та культурного ґеноциду, що існує в Україні з волі сиґнатаря Декларації — СССР з його урядом у Москві. Вже перший день Тегеранської конференції виявив дійсне її обличчя, коли між різними привітальними листами відчитано також звернення совєтського прем'єра Косиґіна з усіма відомими большевицькими пропаґандивними лайками проти „імперіялізму, расизму і неогітлеризму", а той характер підкреслив наступного дня виступ представника УССР, якогось лакея Москви, який дістав доручення виголосити промову — проти Західньої Німеччини . . .

На Тегеранській конференції повноправними учасниками є тільки репрезентанти держав, сиґнатарів Декларації. Тому на пленарній конференції скаргу на порушення її постанов може зголосити тільки речник будь-котрої держави. Ось так араби зразу почали скаржитись проти Ізраїлю, а Ізраїль тим самим відплачувався арабам. Напевно знайдуться прокуратори, що оскаржуватимуть Південно-Африканський Союз і Родезію у расизмі. Можна сумніватися, чи будуть такі охочі прокуратори для публічного демаскування Совєтського Союзу за його ставлення до всіх уярмлених ним народів, чи Польщі за її політику супроти лемків. Коли Українська Парляментарна Репрезентація в Польщі скаржила була Польщу перед Ліґою Націй в Женеві за „пацифікацію" з 1930 р., то знаходила деяких „спонзорів" своєї скарги, але все одно Ліґа Націй ніколи не хотіла і не могла принести справжньої пільги українцям. Нині, коли СССР грає в міжнародному світі куди більшу ролю, як Польща в 20-их і 30-их рр., Тегеранська конференція не може принести більшої користи правам людини, як її приносять Об'єднані Нації.

КАМЕНУВАННЯ В МЮНХЕНІ

Мюнхен. — В суботу 20 квітня спалено тут тіло 32-літнього професійного фотографа Клявса Фрінґса. 15 квітня він фотографував похід студентів вулицями Мюнхену. Вони демонстрували-протестували з приводу замаху на життя одного з провідників так званого Соціялістичного Німецького Союзу Студентів — Руді Дучке. Тяжко поранений Дучке перебуває у шпиталі в Берліні. В тім самім шпиталі знаходиться і його ворог - замаховець Йозеф Бахман.

Під час походу студентів (члени Соціялістичного Німецького Союзу Студентів були незначною меншістю) невідома особа кинула камінь на голову фотографа Фрінґса. Удар був смертельний. Знайомі Фрінґса кажуть, що він був прихильником демонструючих студентів, бо ставився вороже проти всякого роду терору.

Того самого дня, 15 квітня, був смертельно ранений другий невинний чоловік, студент Рюдіґер Шрек, 27 років, який не брав участи в демонстрації, а був тільки глядачем. Злочинна душа влучила його каменем у голову.

Ці жертви безглуздої, сліпої злоби глибоко зворушили суспільство Німеччини. Старші громадяни добре пам'ятають, як „позапарляментська опозиція" — партія Гітлера та інші — почали були вже від 1919 року руйнувати терористичними актами демократичний лад у країні: замордовані були члени парляменту і міністри — Ерцберґер, Ратенав і багато громадян меншої ваги.

Спроби державних переворотів „з лівого боку" (комуністи 1921 р.) і з правого (Капп — 1920 р., Гітлер-Людендорф у Мюнхені 1923 р.) — все це приводило до пролиття крови, творило атмосферу громадянської війни. Одночасна гра руїнників демократії — „червоних" і „бурих" взаємно себе доповнювала.

Філософ Григорій Сковорода висловив взаємний зв'язок крайностей своїм оригінальним стилем: „Бездна бездну призиває"...

Убивство двох випадкових людей у Мюнхені 15 квітня знайшло відгомін у політичних колах: на 30 квітня скликається парлямент у Бонні. Парлямент і уряд повинні дати відповідь на виклик „позапарляментської опозиції", яка хоче заробити політичний капітал, використавши замах на Дучке з руки Гітлерового поклонника. Прем'єр Кізинґер, голова партій, представлених у парляменті, відповідальні журналісти і духовенство закликають громадян до спокою і до вияснення своїх спорів шляхом дискусії, без насильства і порушення порядку й законности.

Прем'єр Кізинґер і міністер юстиції Гайнеман (соціяліст) у промовах до народу виразно заявили, що уряд не буде терпіти насильницьких дій, хто б їх не учинив.

Соціялістичний Німецький Союз Студентів (не змішувати з Спілкою Німецького Соціял - Демократичного Студентства) не збирається відрікатися своїх насильницьких метод. Наприклад, прихильники Р. Дучке пробували перешкодити поширюванню часописів великого підприємця Акселя Шпрінґера. Вони обвинувачують пресу Шпрінґера в тому, що вона критикою Соціялістичного Союзу Студентів дала зброю Бахманові, який учинив замах на Дучке. Логіки тут мало. Бо з того виходило б, що преса мусить мовчати і тільки притакувати, бачивши всі неподобства партії Дучке.

Не забуваймо: настрій величезної більшости людности Німеччини проти комунізму, анархізму і подібних течій. Недарма східні німецькі комуністи відгородили свою „демократичну республіку" від вільної Німеччини берлінським муром і замінованими полями по лінії кордону. Тому демонстрації прихильників Р. Дучке на вулицях міст Західньої Німеччини з портретами Леніна, Троцького, Го Чі Міня і Мао Тсе-тунґа викликають у всіх колах німецького суспільства обурення.

Не диво ,що професійні спілки Західньої Німеччини відкинули цинічну пропозицію партії Дучке — допустити представників цих „професійних революціонерів" промовляти на робітничому святі 1 травня. Професійні спілки проти „позапарляментської опозиції", провідники професійного руху є членами уряду в Бонні: Лебер — міністер шляхів, соціял - демократ.

Дехто ставить питання: чи не повториться в Німеччині „Ваймар" (Республіка, створена на основі конституції в Ваймарі 1919 р., була знищена „Третьою імперією" Гітлера в 1933 році). Для такого песимізму немає ґрунту. Хоч, безперечно, бешкети партії Дучке допоможуть успіхам у виборах недобитків гітлеризму — Національ-Демократичній Партії, але уряд і парлямент мають зброю проти таких рухів: заборона діяльности партій, що діють проти конституції держави.

Само собою, тільки заборонами поборити анархічні і „вождівські" групи не завжди вдається. Тут потрібна узгіднена діяльність влади і суспільства, що у величезній більшості хоче в своїй країні спокою, законности і правопорядку.

П. А.

КРИТИКУЮТЬ ВИСТАВУ АНГЛІЙСЬКОЇ П'ЄСИ

Київський театр ім. Лесі Українки поставив у перекладі на українську мову п'єсу сучасного англійського драматурга — „бунтівника" Джона Осборна „Озирнись у гніві". Рецензент у „Радянській Україні" з 14 квітня накинувся на п'єсу, як безідейну виставу заради джазу та моди, і підводить під свій осуд „політичний ґрунт": „У мене в руках газета про вбивство доктора Кінґа . . . А на сцені підводиться мені назустріч дужий, повний енергії юнак і з романтичних котурнів, споруджених для нього, з награним песимізмом кидає в обличчя дивні сентенції, які ображають громадянську гідність глядачів".

Ю. Пундик

КОМУНІСТ ДЕМАСКУЄ РУСИФІКАЦІЮ УКРАЇНИ

(3)

Плянове колоніяльне понижування рівня освіти

Одним із характеристичник доказів „національної рівности" в СССР в ділянці освіти є порівняння бюджетових асиґнувань у 1965 р. на школи в Російській СФСР і в Україні (подані на голову населення):

	РСФСР	УССР
Дитячі ясла	7.58 руб.	5.11 руб.
Початкові й середні школи	21.96 руб.	19.68 руб.
Середні спец. школи	3.59 руб.	2.88 руб.
Високі школи	6.71 бур.	5.06 руб.
Загально на освіту	56.88 руб.	49.25 руб.

Це не включає спеціяльних фондів всесоюзних міністерств, які, очевидно, не дістаються до українських шкіл. Крім того, навіть і фонди, приділені на Україну, напевно не попадають в однаковій пропорції до російських і українських шкіл.

Не менш характеристичним є „рівність" у можливостях для української молоді дістати високу освіту. Як відомо, випускники середніх шкіл мусять відбути дворічну працю в підприємствах і колгоспах перед вступом у високі школи. Однак, закон передбачає й звільнення від такого обов'язку, яке, безперечно, облегшує можливості високої освіти. І от, коли у 1960-61 навчальному році 43% випускників в РСФСР звільнено від обов'язку праці, то в Україні звільнено їх тільки 25%, і то треба припускати в більшості не українців. Бож, як підкреслює Коляска, приналежність до панівної кляси — а вона в Україні здебільша російська — з одного боку, і зберігання „пережитків буржуазного націоналізму", тобто національна свідомість, з другого мають велике значення у тому, хто дістане звільнення і рекомендацію на вступ до високої школи.

Тому не дивно, що в 1960 році на 10 тисяч мешканців в Україні було студентів українців — 81, росіян — 177, тобто пропорційно більше як удвоє.

Колоніяльне положення освіти в Україні видне ще й у тому, що тоді як 75.7% високих шкіл Російської СФСР мають право давати дипломи доктора наук, то таке право має лише 8.7% високих шкіл в Україні. Ця обставина примушує кандидатів на наукове звання, які кінчають українські високі школи, їхати за такими званнями в Росію і писати наукові праці російською мовою. Правда, закон не забороняє вживати української мови для наукової праці, але надія, що хтось таку працю прочитає і зрозуміє в Москві, Ленінграді чи Тулі — невелика. Тому то кількість науковців на 10 тисяч населення виглядала у 1965 р. так: Російська СФСР — 33, Українська РСР — 19, та й то, очевидно, значна їх кількість належала до „братнього народу".

Відсутність українських книжок і підручників

Про обмежування українських книжок ,а то й повну відсутність їх в школах в Україні українська преса на еміґрації вже багато писала, і Коляска підтверджує ці факти у своїй книжці, наводячи статистичні дані про відсоток видань підручників в СССР:

	Рос. СФСР	Укр. ССР
Підручники для середніх спеціяльних шкіл (1965 р.):		
назви	76%	6%
примірники	95	3
Підручники для високих шкіл (1964 р.):		
назви	68%	14%
примірники	89	6

Треба також пам'ятати, що навіть і випущені в Україні підручники у великій більшості російською мовою. Так, наприклад, 74% підручника англійської мови для 7-8 кляс середніх шкіл і 65% підручника німецької мови, виданих в Україні в 1964 р., були російською мовою (українською мовою видано лише 3,900 і 6,000 примірників!).

Із загальної кількости понад 36 мільйонів примірників підручників для високих шкіл, виданих в СССР у 1965 році, 81% були російською мовою, 5.8% мовами інших національностей СССР і 12.7% іншими, тобто закордонними мовами. „Іншими словами, — пише Коляска, — чужими мовами видано вдвоє більше примірників, як усіми не - російськими мовами СССР!"

Фахова література й наукові довідники в Україні виходять майже виключно російською мовою. Так, наприклад, педагогічні журнали „Географія в школі", „Історія в школі", „Природознавство і хімія в школі", „Культурно - освітня робота", які виходили українською мовою в Києві, тепер уже не виходять

Коляска цитує відомі вже факти відсутности українських книжок у шкільних бібліотеках і в продажу. Це доводить до таких сумних курйозів, про які писала „Літературна Україна" (5 січня 1965 р.), що учасникам літературного конкурсу про Шевченка не можна було дати в нагороду творів Шевченка, бо ніде не можна було їх дістати. Отже, запропоновано дати їм... твори Еріха М. Ремарка в російському перекладі!

Виелімінування української мови з офіційного вжитку

Хоч українська мова теоретично і є державною мовою Української ССР, фактично такою мовою стала російська. Це видно хоч би з того, що українська мова не є обов'язковим предметом навчання, і її навіть не згадується в програмах навчання шкіл з мадярською, молдавською та польською навчальними мовами в Україні. Зриштою, журнал „Вопросы Языкознания" за січень 1962

(Закінчення на стор. 3-ій)

Леся Лисак

РЕВАНШ

З гуртом подорожніх, які приїхали до Ню Йорку, вийшли з автобуса дві жінки. Спереду йшла рівною, твердою ходою струнка, елеґантна, в хутряному плащі. За нею дріботіла, підбігаючи, огрядна, з круглим обличчям фармерка, в старих ґумових чоботях, в саморобній воліковій капузі на голові. Сіренькі очі на круглому обличчі дивилися безпорадно, залякано й розгублено.

— Ой, лишенько, скільки тут людей, який гамір! — скрикнула огрядна жінка, чіпляючись хутряного рукава супутниці. — Я ж казала вам, що я тут загублюся.

— Не хвилюйтесь, Бюля, — спокійно промовила струнка жінка. — Все буде гаразд, — і враз зупинилася. — А де ж ваша валізка?

Огрядна жінка вдарила себе долонею по чолі:

— Я ж зовсім забула про неї, ой, моя голова! — Зовсім забула! — Вона почала копирсатися в торбині. — Десь я мала квиток... ось він, підождіть, я вернуся по неї, прошу, підождіть.

— Я підожду, — спокійно відказала струнка жінка і стала біля дверей.

За кілька хвилин Бюля прибігла задихана, червона, витираючи з чола піт.

— Немає валізки, пропала! — і почала плакати.

Жінка у хутряному плащі взяла її за руку.

— Заспокойтеся, прошу, заспокойтеся! Ви ж пересідали з одного автобуса до другого в місті К. — пригадуєте? Мабуть, в поспіху чи з іншої причини вантажники не принесли її в час. Вашу валізку, мабуть, привезуть наступним автобусом. Ходім, розпитаємо.

Коли вони підійшли до віконця, де полагоджують справи баґажів, Бюля все ще схлипувала. Вона не могла говорити. За неї пояснювала все жінка у хутряному плащі. Урядовець щось записав, кудись потелефонував. Потім байдуже промовив.

— Мусите підождати. Валізку привезуть за три години.

— Що ж мені тепер робити? — Бюля вже не плакала, тільки дивилася на ту другу так, як дивляться діти на старших, від яких очікують допомоги. Струнка жінка лагідно всміхнулася:

— Тепер подзвоніть до своєї приятельки Мері і скажіть їй, що ви вже приїхали. Якщо вона може виїхати по вас і забрати до себе — добре. Якщо ні, тоді я скажу вам, як заїхати звідсіля до Бруклину.

— Ой, я сама не поїду! — жалібно простогнала Бюля. — Я боюся, не дам ради. — і витерла обличчя вже зовсім мокрою хусточкою.

Жінка в хутрі глянула на годинник. Їй, мабуть, було спішно, але вона цього не сказала. Вона розглянулася за телефонічною будкою, побачила її в другому кінці вестибюлю.

— Ходім туди, — сказала, беручи Бюлю за руку.

— Подумайте, як ви все бачите! — жебоніла розгублено Бюля. — Я теж дивилася в той бік, а тої будки не побачила. Ну, ви, мабуть, звикли до великого міста. — і широко усміхнулась. — Як то добре, що я зустріла вас. Що б я тут сама робила!

З напханої всякими дрібничками торбинки Бюля вийняла шматок паперу:

— Це адреса Мері, її телефон. Будь ласка, подзвоніть, я таки зовсім розгубилася. — І враз ніби засоромилася своєї безпорадности. — Ні, я таки забагато від вас вимагаю. Я спробую сама.

Вона накручувала число телефону і кутком ока дивилася на жінку, що стояла поруч, немов боялася, щоб не пішла й не залишила її самої. Струнка жінка стояла терпеливо, спокійно.

Бюля поклала слухавку й зідхнула з полегшею.

— Мері сказала, що за три черті години буде тут, — і зразу ж скоромовкою: — Але ви не залишите мене, правда?

Супутниця Бюлі всміхнулась терпеливо:

— Я підожду, поки ваша Мері приїде.

Бюля глянула на неї вдячно.

— Ви добрі, справді добрі. Що б я тут без вас робила? — Її кругле обличчя і сірі очі починали заспокоюватися. Страх перед великим містом, в якому вона боялася „загубитися", кудись відходив. Місце заляканої безпорадности зайняло притаманне товстюхам почуття голоду.

— Мені дуже захотілося їсти, — сказала вона зовсім по-дитячому.

Струнка жінка взяла її за руку: — Там, мабуть, є ресторанчик, ходімо.

— Ви теж голодні? — Бюля хотіла, щоб її супутниця відчувала те саме, що вона.

— Ні, я радше трохи... втомлена, — сказала жінка у хутряному плащі. — Але вип'ю з вами кави.

Вони сиділи при столику і Бюля смачно ласувала яєшню та булку з мармелядою. Вона вже забула за недавні турботи й сипала:

— Коли ви увійшли до того автобуса, я пізнала, що ви живете у великому місті... Я вже вам казала, що ніколи ще не була в Ню Йорку. Досі жила на фармі, нікуди не їздила. Добре, що ми зустрілися.

Вона проковтнула великий шмат булки і немов пригадала собі щось:

— Ви тут живете, але ж ви не американка? — І враз злякалася, що може образити свою співбесідницю. — Я хотіла сказати — у вашій мові чути акцент...

До них підбігла жінка і кинулася обнімати Бюлю. Це була її приятелька Мері. Вони раділи і говорили, перебиваючи одна одну. Жінка в хутряному плащі тихо встала, поклала гроші на стіл і пішла до дверей. Бюля побачила тільки її спину за скляними дверми.

— Ох, лишенько! — скрикнула вона. — Я навіть як слід не подякувала цій пані!

Фармерка Бюля ніколи не довідалася, хто була ця жінка. І вона не знала, що колись, коли цю жінку ще звали „еміґранткою", добрі люди допомагали їй у великому, „страшному" місті так, як вона сьогодні допомогла Бюлі.

Ольга Приходько

ПРАДІД ІЛІЯ

Частина III

ПЕТРУША

(20)

В пансіоні був окремий учитель співу, який вчив нот, а також приготовляв програми для шкільних свят і урочистостей.

Співаючи з батьком з малих літ, Наталя знала службу Божу напам'ять. Знала також безліч усяких пісень. Взагалі спів дуже любила, і лекції співу були для неї великою втіхою. Але втіхою також було слухати, як сама вона співала.

Вчили в пансіоні також і музики, але за це треба було платити окремо. Хоч як хотілося Наталі навчитися грати, вона добре розуміла, що платити не зможе, і ходила з товаришками, щоб бодай послухати та подивитись, коли вони грали свої вправи. Часами і їй вдалося присісти за клявір, і тоді вона співала й підбирала собі акомпаніямент. Одного разу вчителька почула її спів і почала їй з доброї душі показувати, як треба грати. Здібна і музикальна дівчина хапала кожне слово ,і навчилася виконувати на клявірі кілька загальновідомих творів. Грала вона з таким почуттям, що всі радо слухали.

Анюта брала лекції музики, але в неї з того нічого не виходило, і вона мусіла ті лекції залишити.

Переконавшись остаточно, що не може ні в чому конкурувати з Наталею, Анюта скупчила на ній всю свою заздрість і неприязнь, але, будучи фальшивою і нещирою, вдавала, що по-приятельськи ставиться до неї. При тому ніколи не пропускала нагоди сказати Наталі якусь неприємність або виявити лицемірне співчуття, що Наталя така бідна сирота, що ніхто ніколи до неї не приходить і вона не дістає ніяких подарунків. А зразу після того починала вихвалятися, оповідаючи, які чудові дарунки вона дістає від родини.

У старших клясах та хвальба зайшла так далеко, що Анюта „по секрету" оповідала товаришкам, що її брат приобіцяв висватати їй найкращого з цілої семінарії жениха, а її батько вистарається у архиєрея найкращу парафію десь коло самого Кам'янця, і вона не поїде кудись там на село, як інші, які думають, що вони найперші та найкращі. Бо в клясі — одно, а в житті — друге!

Але не раз у житті складається зовсім не так, як плянується. Пізніша доля Анюти може бути прикладом власне такої жорстокої іронії долі . . .

Безтактні розмови Анюти вражали чутливе серце Наталі не так своїм змістом, як наміром понизити та впекти. Вона мовчки зносила Анютине хамство і старалася бути від неї подалі. Великою підтримкою для Наталі було приятельство Антосі.

У пасіоні, як уже сказано, до Наталі всі ставилися дуже прихильно, але близьку приятельку вона мала тільки одну — Антосю. Ця дівчина була круглою сиротою і жила у свого старшого брата, що мав незвичайну в тій добі професію: був кореспондентом одної з одеських газет. Така праця давала дуже непевні заробітки, тож жилося йому нелегко, і він не міг платити за навчання сестри в якійсь одеській школі. Тому віддав він Антосю до Кам'янецького пансіону, бо їхній батько був подільським священиком і його донька мала право на безплатне навчання в тому пансіоні.

Антося, перебуваючи в товаристві брата та його приятелів, прислухалася до їх палких розмов на різні теми, а тому була значно розвиненішою, як провінціяльні дівчата. Живучи в Одесі, вона багато дечого бачила і знала, а тому була більш досвідченою. Займаючись у брата господарством, вона звикла до самостійного практичного життя, поводилася рішучо і авторитетно. Це все були риси, яких Наталя не мала і які їй дуже імпонували. Антося також була здібною дівчиною, разом з Наталею вони були найліпшими в клясі ученицями, але ніколи не конкурували, навпаки — завжди тішилися взаємно своїми успіхами.

Вдачею ці дівчата до певної міри доповнювали одна одну: Наталя ніжна, поетична, повна фантастичних мрій, надхнення, а Антося, трохи старша, фізично сильніша, — спокійна, розсудлива, рішуча і одверта. Хоч яка Анюта була язиката, але перед розумом, логікою та спокійною певністю Антосі раз-у-раз мусіла капітулювати. Анюта перестала чіплятися до Наталі і говорити їй неприємності, бо Антося її так „одшивала", що всі товаришки піднімали причепу на сміх, а це було власне то, чого вона не могла знести.

На літні вакації Наталя їздила до матері в Літин. Мати не могла за нею приїздити, як приїздили за іншими дівчатами, отже Наталя мусіла чекати якоїсь нагоди, щоб хтось з того краю взяв її з собою. Найчастіше це був швагер о. Монастирський, який старався полагоджувати свої справи в єпархії так, щоб могти доставити Наталю та Петрушу до Літина.

На Різдво та на Великдень Наталя не їздила додому. Часами брав її до себе материн брат Аристарх, що жив у Кам'янці. Не добре чулася Наталя в чужому оточенні: жінка Аристарха Ілліча була полька, і все в його домі велося за польськими звичаями. В тому домі не було старшим часу на розмови з дітьми, бо пані любила товариство і щодня з чоловіком їздила кудись на гостину або у себе приймала гостей, а діти сиділи десь в задньому покої, і ніхто ними не цікавився. Отже, Наталя тішилася, коли кінчалися вакації і вона поверталася до школи, де мала свою близьку приятельку Антосю.

Так бігли для Наталі рік за роком.

Пробудження весни

Коли Наталя перейшла до VI кляси, сталося так, що ніхто за нею не приїхав, і довелося на літні вакації залишитися самій в пансіоні.

Начальниця доручила кастелянші піклуватися самотньою дівчиною, і Наталя перейшла знов до затишного помешкання ласкавої пані, як то було на початку її вступу до пансіону.

Всі їй співчували, але Наталя зовсім тим не журилася і не томилася самотою. Скорше навпаки, вона була така рада, що може зовсім вільно читати цілий день досхочу, або може сісти за клявір, підбирати різні мелодії і співати також досхочу.

А погода стояла чудова! В парку цвіли акації та жасміни. Їх солодкий аромат вітрець заносив до понурих коридорів пансіону і вабив бігти чимскорше на ясне сонечко, до тієї свіжої зелені, до того чарівного цвіту, де пташки заливаються співом, і здається навіть повітря тремтить від радости з тої земної краси та Божої благодаті.

Щоранку з книжкою в руках, легка, свіжа і радісна, поспішала Наталя до парку. Її тоненька, струнка постать в білій пелеринці, повна ніжної невинної чистоти блукала знайомими стежками, милуючись веселою грою світотіней на зелених галявах. Коли ж сонце починало припікати, вона ховалася в тінистих алеях могутніх, крислатих дерев.

(Далі буде)

ВІСТІ З ТОРОНТА

ОСЕРЕДКИ СУМА в Шикаго запросили до свого міста відомі в Канаді і багатьох стейтах Америки торонтоські ансамблі, що існують при Осередку СУМ в Торонті — чоловічий хор „Прометей", дівочий хор „Діброва" та танцювальний ансамбль „Верховинці". Вони завітають до Шикаго з концертом, 27 квітня, влаштованим в залі Школи Шопена. Чоловічим і дівочим хором диригує мгр. В. Кардаш. При фортепіянах для хору „Прометей" — пані М. Кравців-Барабаш, для дівочого „Діброва" — пайна Галя Безхлібник. Танцювальною групою керує балетмайстер Ярослав Клунь. Всі три ансамблі виступлять з новою і поширеною програмою. Про чоловічий хор „Прометей" і його диригента шикагівці знають вже з попереднього виступу, проте найкращою несподіванкою буде для них поява дівочого хору „Діброва", який має коло 100 хористок та здобув собі вже належне признання.

НА МНОГАЯ ЛІТА!, — 17-го квітня сповнилося 70 років життя, і 50 років праці для українського народу на науковій і громадській ділянках, — проф. д-ра Євгена Вертипороха, що це повний і сьогодні енергії й активности виконує свої різнородні громадські й наукові обов'язки. Проф. д-р Є. Вертипорох очолює Канадське НТШ, Наукову Раду при КУК, є генеральним секретарем НТШ, дійсним членом Канадійської Асоціяції Інженерів, професором Ресрсон Інституту в Торонті та УВУ в Мюнхені. В ділянці хемії він збагатив українську науку цінними працями.

ЦІКАВА ВИСТАВКА. — За ініціятивою і порадою о. М. Стефанова і В. Жолкевича відділ Ліги Українських Католицьких Жінок при церкві св. Покрови влаштував 31 березня гарну і цікаву виставку вишивок і писанок. 50 столів заповнили наші чудові вишивки, мистецькі і народні твори різьби, та оригінальні гуцульські строї. Окремий стіл призначений для писанок. Кількатисяч глядачів, українців і неукраїнців були на виставці. Студентська молодь інформувала про культуру, красу і творчість українського народу. Ця виставка була одною з найкращих і найбільших показів народного мистецтва. Головою відділу ЛУКЖ є п-ні Ольга Топлин, яка з своїми членами управи докладає всіх зусиль у пропагуванні нашої культури і мистецтва між чужинцями.

ОКРУЖНІ ЗБОРИ УНС. — В суботу 6-го квітня о год. 1-ій по пол. в залі УНО при вул. Колледж відбулися чергові річні загальні збори відділів УНС Торонтонської Округи. По докладних звітах управи, дискусії і уділенню абсолюторії, одноголосно обрано нову управу, яку очолив В. Дідюк. Заст. головного предсідника і директор Канадійської Канцелярії п. Б. Зорич на зборах промовляв про цілі й найближчі завдання УНС в Канаді. У святковій частині зборів наділено почесними плякетами округу за її першенство — та союзіців: пастора В. Давидюка, В. Пінковського, та В. Шарана. Відзначення зірками за 1967 р. одержали: Б. Зорич, В. Дідюк, С. Куца і п-во Бурії. Товариською виміною думок та винесенням певних резолюцій на добро УНС збори закінчено спільною знимкою.

РАДІОПЕРЕДАВАННЯ В УКРАЇНУ. Рада Українських Євангельських Церков в Канаді передавала 17-го березня Богослуження через радіо на Україну, з Першої Української П'ядесятницької Церкви в Торонті. Пастор В. Давидюк проповідував про потребу покликання і віри. Співав хор громади під проводом пастора Давидюка. Пастор М. Фесенко від імені РУЄЦ в Канаді передавав привіт і побажання Божого благословення братам і сестрам на рідних землях. Сестра Е. Бойко була при фортепіяні. Варто при цьому згадати, що п'ятидесятницька громада під проводом молодого пастора розгортає свою працю всебічно. Зростає громада духово, збільшуючись новими членами, але також розпочинає свою активність у праці на національній ниві. При цій церкві повстав перший в Канаді євангелицький відділ УНС.

НАЛЕЖНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ. Ініціятивний Комітет зложений з приятелів і знайомих п. Якова Ковальчука відзначив 6-го квітня 65-річний ювілей від його народження, та 30-річної праці на церковно-громадській ниві та для УНС. Коло ста осіб взяло участь у спільній вечірці, влаштованій у ресторані Чіж Мой. Тому, що п. Я. Ковальчук тих своїх 30-ть років громадської праці провів також в УНС, як член управ і довголітній секретар, наша округа взяла активну у вечірці участь. На вечірці був присутній заст. гол. предсідника дир. Б. Зорич, головний радний і голова округи п. В. Дідюк, який проводив вечірком. Від Головної Екзекутиви вручено ювілятові Почесну Грамоту. Присутні Всеч. отці: прот. Самець і прот. Фотій провели початкову і кінцеву молитви та виголосили привіти, до яких долучилися: д-р С. Росоха, адв. Гуменюк, дир. Зорич, п. Гонта, п. Івасечко і багато своїх і чужих приятелів ювілята. У своєму слові-подяці ювілят щиро дякував за пам'ять про нього, та обіцяв і в дальшому віддати весь свій час і знання до праці для церкви і народу. В тому він також зобов'язався доложити всіх старань до розбудови свого відділу УНС ім. А. Волошина. На вечірку наспіло багато телеграм і листів-побажань від окремих осіб і організацій. Грімким Многая Літа закінчено милу і товариську зустріч.

В. Дідюк

Бріджпорт, Конн.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

Старанням місцевого відділу УККА 24 березня, відбувся Святочний концерт в честь Т. Шевченка в авдиторії школи св. Івана Хрестителя.

Програма концерту була добре опрацьована, без перерви, цікава й вартісна. Концерт почато американським гимном і „Заповітом" Т. Шевченка, який вміло виконав мішаний український національний хор з Гартфорду під керівництвом п. А. Пришляка. Опісля голова місцевого відділу УККА п. А. Фалько, привітав достойних отців парохів українських церков в Бриджпорті та всіх присутніх.

Реферат про нашого Кобзаря-Пророка дуже добре й зрозуміло для всіх виголосив д-р Мирослав Борисюк зі Стемфорду. Жіночий квартет з Гартфорду в складі: п. О. Кузьма, п. М. Кузьма, п. С. Пришляк, п. Л. Кінах, під керівництвом п. Оксани Кузьми чудово виконав три пісні, а особливо публіці сподобалася пісня „Кольори"; при фортепіяні п-ни Христі Кінах і Люби Когут. Декламацію Роляника „Твій дух між нами" добре виконала Оксана Тромза, учениця школи українознавства при укр. кат. церкви. Скрипкове соло виконала по майстерськи талановита п-на Леся Сарачинська зі Стемфорду — при фортепіяні п-на Дж. Саллломе.

Жіночий хор під проводом п. А. Пришляка відспівав 3 пісні, за які публіка нагородила їх рясними оплесками. Танцювальна група з Бриджпорту „Дніпро", під проводом Роми Станішевської, Павла Черепаха і Ф. Симончука гарно виконала танок „Сіянка" (молодша група) і танок „Ножиці" (старша група), а маленька 5-ти літня Люба Романів полонила публіку танком „Козачок соло". Гарно продеклямувала вірш Завадовича „У нас сьогодні Шевченкове свято". Опісля мішаний хор виконав три пісні до слів Т. Шевченка: „Сонце заходить" — муз. Д. Роздольського; „Думи мої" — муз. Е. Козак і „Садок вишневий" — муз. Б. Вахнянин. Культ.-освітній референт місцевого відділу УККА Мир. Стахів подякував всім виконавцям концерту за так гарно й добре виконану програму, а всім присутнім за численну участь. Також прочитав резолюції УККА в справі ювілейного року декларації прав людини, яку просив всіх присутніх підписати і яку опісля переслано до Генерального Секретаря Об'єднаних Націй. Українським гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено свято.

Для гостей-виконавців з Гартфорду й Стемфорду місцевий відділ Союзу Українок приготовив перекуску в Укр. Народнім Домі.

Знову Літературно-Мистецький Ярмарок у Ню Йорку

Заслужений своїми щотижневими п'ятничевими вечорами Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку продовжує за головування Бориса Ржепецького традицію щорічних — а буває й дівичних у році — Літературно-мистецьких Ярмарків, започаткованих за Сергія Литвиненка. Це — трохи літератури, трохи музики, танку і співу, пов'язане в одну цілість доттепною конференсієркою і жвавим темпом. Українська нюйорська публіка знає з досвіду, що це милі вечори культурної розваги і завжди масово відвідує „Ярмарки". Трудність скласти програму такого вечора у тому, що треба завжди вибрати „щось нове" і дбати, щоб рівень був пристойний.

Організаторам таких вечорів це — бодай покищо — вдається. Вдалося й останнім разом, 6-го квітня ц.р., із — мабуть — уже 17-им в черзі Ярмарком. Тільки отій славі таких імпрез можна завдячувати, що в той вечір велика заля Фешен Інституту не світила пусткою, коли мешканці Ню Йорку жили в атмосфері муринських бешкетів.

Центральною фігурою того Літературно-мистецького Ярмарку був Микола Понеділок, конферансьє. Треба було подивляти його пам'ять і легкість, з якими він, наче з рукава сипав дотепними ніби-то народними віршиками і приповідками. Він старався використати свою ролю і для картання американських українців за їхні внутрішні чвари, а причетність тому письменникові акторський талант допоміг йому до заслуженого успіху. Коли мова про найбільшу працю, вкладену в той Ярмарок, то личить назвати передусім Михайла Яблонського — молодого чоловіка, який грав у п'єсі, танцював у дуєсі, режисерував п'єсу, і малював із своєю сестрою Євгенією декорації і, мабуть, прикладав ще й фізично чимало труду до тієї імпрези, перед нею і після неї. Талановита, активна людина. Не тямі щодо вкладеної жертвенної праці — Ольга Ковальчук-Івасівка, колишня професійна балетниця, яка придумала два таночні дуети „Танок Ляльок" і „Жартівливе танго", пошила для них костюми та вивчила двох аматорів Марію Пришляк і названого вже Михайла Яблонського так, що вийшли естетичні ідеальні продукції (особливо „Танок ляльок"). Звичайно, що треба відносити до таких виконавців інакше, аніж до професіоналів.

Очевидно, що на першому місці мистецької вартости програми був сольоспів Галини Андреадіс. Вона здивувала слухачів арією Сантуччи з „Селянської любові" Маскані, бо ж це одна з найбільш „репрезентаційних" арій драматичного сопрано. Галина Андреадіс, співаючи зараз після того меццо-арію з „Кармен" Бізе виявила ще раз подивугідну широку скалю голосу. Українська коломийка „Як прала" Гнатишина контрастувала з тими творами класичного оперного репертуару.

Чоловічому квартетові „Каравана" треба погратулювати постійного поступу. Члени того ансамблю мають тонке вичуття ритму, але доказали, що вони „сильні" не тільки в розмірно легких танечних піснях (танго „Ляля з Монтреалю" В. Гентіша і вальс „Літо, осінь" А. І. Ковалів), а й у цілком модерних складних експериментах („Ми прихали здалека" М. Дляботи й Л. Калинич). Успіх у публіки цієї останньої пісні доказує, що наші вуха й смаки вже таки пристосувались до поступу. Ото ж треба бажати симпатичному жіночому квартетові „Верховина" з Торонта, щоб він, так мовити, трохи усучаснив, змодернізував свій репертуар; коли його нема готового — треба подбати за нього, треба замовити, — так роблять всі такі ансамблі у світі.

Белетристику на Ярмарку репрезентував Іван Керницький сатиричною гуморескою „Модерне весілля" про те, як оті наші земляки, надміру замериканізувавшись, пов'язує весілля своєї доньки з заробітковим „бизнесом".

Новиною „Ярмарку" були „На перші гулі" С. Васильченка, які вправді належать до „старини" в українському театральному репертуарі, але може власне тому глядачі з сантиментом згадували, яке то колись було українське село, які колись були українські господарі й господині, яка то колись царила романтична атмосфера в українському селі. Першорядні професійні артисти Людмила Сердюк і Степан Крижанівський, цей останній ще й відомий режисер, дали доказ свого великого розуміння для хисту й вартости талановитої молоді, коли погодилися виступати разом із Марією Пришляк і Михайлом Яблонським, і гармонійно з ними надали тій п'єсі трохи сучасного гротескового характеру. Марія Пришляк була на прочуд „наївною", а Михайло Яблонський впертим, дещо надто замашистим залицяйлом.

Жаль, що в програмі не названо ані членів і керівників обох квартетів, ані їхніх акомпаніяторок. В майбутньому треба рішуче вважати, щоб не було такого промаху.

Голова ЛМКлюбу Б. Ржепецький справедливо подякував приявним за їх відвагу явитись, всупереч заворушенням у місті та всім виконавцям.

Адміністрацію займався Михайло Івасівка.

ік-н

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Концерт ОДУМ-у в Шикаго

Філія ОДУМ-у в Шикаго впродовж багатьох років влаштовує річно концерти ОДУМ-у, в яких беруть участь всі мистецькі одиниці філії. Такі концерти є звітом річної праці молоді об'єднаних в ОДУМ-і перед українським громадянством. Цьогорічний концерт ОДУМ-у, що присвячений 50-літтю Української Революції, відбудеться в неділю 28-го квітня 1968 року о 6-ій годині вечора в школі Шопена, на який ОДУМ всіх запрошує. В концерті візьмуть участь ансамбль бандуристів ОДУМ-у в кількості понад 50 осіб, струнна оркестра, що нараховує понад 70 осіб, та струнний ансамбль — всі під керівництвом Анатолія Лупиа. В концерті також беруть участь танцювальна група, з якою працює Микола Осовський, кількa співочих ансамблів, дуети та сольові виступи.

Концерт музики, пісні та танцю ОДУМ-у цього року як і попередні роки має нові, ще не виконувані в Шикаго музичні твори. ОДУМ також практикує почикати свої концерти в призначений час, тому в своїх летючках-запрошеннях на концерт пишеться: „Допоможіть нам бути точними — приходьте на концерт ОДУМ-у на призначену годину!"

Вступ для дорослих 2 дол., для молоді 1.50, а для дітей до 12 років вступ безплатний.

Між іншим, філія ОДУМ-у в Шикаго після свого річного концерту плянує створити нову групу бажаючих грати на бандурі. Навчання в бандуристах як і в інших мистецьких одиницях ОДУМ-у є безкоштовне. Чисельно ансамбль бандуристів ОДУМ-у можуть бути також члени інших молодечих організацій.

О. К.

КОМУНІСТ ДЕМАСКУЄ РУСИФІКАЦІЮ УКРАЇНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

(Закінчення зі стор. 2-ої)

р. писав, що в усіх республіках СССР „значна частина політичної, суспільної й державної діяльности в республіках, а часто і в обласних маштабах, переводиться російською мовою. Це означає, що різні з'їзди, конференції й збори ведуться здебільшого російською мовою. Цією мовою також ведеться найчастіше офіційне документування й переписка". Коляска пише, що коли він звертав увагу російським бюрократам у Києві на те, що вони повинні відповідати поукраїнському на питання, ставлені українською мовою, то йому з обуренням заявляли: „Це вам не доба Скрипника!", тобто доба, коли російські бюрократи в Україні змушені були вивчати українську мову.

Але навіть і теоретичне, якщо не практичне визнання української мови за державну мову докучає росіянам. Коляска наводить кілька фактів, коли Москва намагалася запровадити російську мову як офіційну для всього СССР — перед XXII З'їздом партії, згодом на всесоюзній конференції мовознавців в Алма-Аті в 1962 р. Однак, ці намагання зустріли гострий спротив збоку представників не-російських народів, і Москва примушена була поступитися.

Коляска присвячує один розділ своєї книжки наростаючому в Україні спротивові русифікації, що виявляється в демонстраціях студентів, „захалявний" літературі „виступах діячів української культури тощо, про які Заход довідався недавно з отриманих з України матеріялів і які, пише Коляска, „поволі, наче ясне тепле проміння сонця, почали проникати у темряву розпачу".

Коляска кінчає свою книжку так:

„Нас (тобто західній світ — Ю. П.) і далі заливає повінь совєтської пропаганди на зразок ось такої: „Тільки злобні провокатори можуть твердити, що Москва тримає в кайданах українську культуру і засуджує її до животіння..."

„Світ іде на гачок цієї російської гіпократії. Ми чуємо про поневолених в Азії, Африці й Південній Америці, але люди не знають про народи, поневолені в СССР. Тим часом змагаючись в країні, якому відчаї за збереження своїх культур і мов, ці народи дивуються, чому світ забув про них. Почування українців найкраще висловив учень шостої кляси однієї з київських шкіл у такому купеті:

Світ кричить: „Азії воля, Африці воля!"
Коли ж він закричить: „Україні воля!"

Коли б до таких висновків прийшов хтось із „буржуазних націоналістів" і „лакеїв Вол Стріту", хтось міг би подумати: „Злобна провокація". Але це висновок ідейного комуніста, якого вважали гідним стипендії у високій партійній школі в Києві, це голос Савла, якого Україна запитала в Києві: „Савле, чому мене переслідуєш?" і який прозрів, побачивши правду. У цьому важливість книжки Коляски, і цим вона заслуговує на нашу увагу як засіб інформації світу про долю і боротьбу нашого народу.

СПОРТ

редагує В. СОХАН

Відбиванкарі „Ч. Січі" здобули чашу

Минулого четверга, 11-го квітня, в Лівінгстоні, Ню Джерзі, відбулися фінальні змагання турніру, що його зорганізували „Рекрейшин Департаменті" міст, Ліндгурст і Савт Орендж. Елімінувавши всіх суперників, січовики дійшли до фіналу, в якому зустрінули сильну репрезентацію м. Ліндгурст. Завзята і на високому рівні гра фіналу закінчилася заслуженою перемогою наших відбиванкарів, які таким чином здобули Чашу турніру і металі першунів. Склад переможців. Н. Олесницький, М. Магмет, Ю. Витанович. Є. Мандзій, Я. Олійник. Ю. Кордуба, Б. Вацлавський, М. Гарматій. Менаджер інж. А. Лапичак.

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

Турнір кругліів Українського Народного Союзу дружин чоловіків і жінок та в індивідуальних і подвійних грах відбудеться в суботу, 27 квітня 1968, починаючи від 8.30 ранком у кругольних алеях Thunderbowl Lanes, 4200 Allen Road, Allen Park, Mich. По закінченні змагань в цьому ж приміщенні бенкет із врученням нагород і чаш переможцям. Початок бенкету визначений на год. 7 вечором.

„Тризуб", Філядельфія — „Саймон Пюр", Боффало, змагання півфіналу Сходу з циклу гор за футбольний чемпіонат і Чашу ЗСА на 1968 рік відбудуться в неділю, 28-го квітня, о год. 2.30 по полудні на грищі Едісон Стадіону при 29-ій і Клірфілд вулицях у Філядельфії.

УСК Ню Йорк — „Дойчунгарн", Н. Й. мистецькі змагання „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу відбудуться в неділю, 28-го квітня, о год. 2.30 по полудні на грищі Метрополітен Овал у Маспеті, Н. Й.

— о —

СПОРТОВИЙ ТУРНІР ПЛАСТОВОГО ЮНАЦТВА 4 ТРАВНЯ В НЮ ЙОРКУ

В суботу, 4-го травня відбудеться на площі „Іст Рівер Парку" в Ню Йорку третій з черги Спортовий Турнір Пластового Юнацтва. В ньому змагатимуться учасники в ряді конкуренцій легкої атлетики. Влаштовує цю традиційну вже спортову імпрезу для юнацтва 23-ій Курінь Старших Пластунів „Червона Калина". Нагороди для переможців уфундували: 23-ий Курінь УСП „Червона Калина" і інж. М. Лепкалюк. Початок змагань о год. 1-ій по полудні. Організатори турніру розіслали запрошення до участи до пластової молоді, а також звернулись із закликом до батьків і українського громадянства прибути на цю спортову імпрезу пластової молоді.

— о —

„ТРИЗУБ" — „ЕЛІЗАБЕТ СК." 3:1

Філядельфія, 21-го квітня. — Всі три ворота для „Тризуба" здобув Палета (на 27-ій, 37-ій та 60-ій хв.). „СК. Елізабет" здобув ворота вже на 10-ій хв. гри. Ці змагання із циклу гор за Чашу ЗСА були найслабшими, що їх „Тризуб" заграв в останніх кількох роках. „Тризуб" заграв ці змагання без контужених Ватсона на обороні та Маролі у нападі, та це не оправдує того, що ділися на грищі. Зокрема слабо заграла цим разом оборона та помічна „Тризуба". Штубе, який грав цілі змагання безнадійно, забув під кінець змагань, до котрої із дружин він належить і подавав м'ячі у напрямку наших воріт прямо під ноги напасників „Елізабету"; багато слабші як звичайно були: Болес, Мегль і Каранца. Луна має звичайно прецизійні „головки", а цим разом м'яч відбивався від його голови у різних непередбачених напрямках. Усі змагуни „Тризуба" були заповільні, а крім цього більшість із них довго передержувала м'яча.

Героєм дня був Тарнавський; він оборонив кілька дуже небезпечних стрілів, у тому два „мурованi голі". Без воротаря такої високої кляси як Тарнавський, „Тризуб" міг програти ці змагання. Поруч із Тарнавським ще добре заграв Педра та Палета. „СК Елизабет" відзначався великою швидкістю і знаменитою фізичною кондицією. Найкраще заграв у дружині Елизабету український змагун Юрчак.

„Тризуб", що його ми бачили на цих змаганнях, був неподібний до „Тризуба", який два тижні тому виграв змагання із професійними „Бейсами", чи перед тим із „Дженералс". Щось у дружині „Тризуба" нагло попсувалося. Що саме? Непорозуміння унутрі дружини? А може був це „натяк" дружини на те, що провід не обіцяв ще змагунам звичайного бонусу за переможні змагання за чашу? Щоб воно не було, це треба направити, бо в такому стані, як ми бачили „Тризуб" 21-го квітня, він не мав би ніяких виглядів здобути чемпіонат ЗСА. Маємо надію, що в найближчу неділю, у змаганнях із „Саймон Пюр" з Боффало, побачимо „Тризуб" у його звичайній добрій формі.

Глядачів 1 000, у тому багато прихильників „СК Елізабет". Я. Татомир

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — „МЕЙПЕЛВУД ЧІФС" 72:58

Минулої п'ятниці, 19-го квітня, відбули кошиківкарі „Ч. Січі" Нюарк перші товариські змагання з чільною дружиною міста Мейпелвуд, у складі якої грають переважно студенти. Рівень гри впродовж цієї зустрічі та вислід заслуженої перемоги дають підстави сподіватися, що перед відновленою дружиною і ланкою кошівки „Ч. Січі" гарне майбутнє. Ця дружина „Ч. Січі" могла б в наступному сезоні вступити до Українсько-Американської Кошівкової Ліги, або до однієї із аматорських ліг стейту Ню Джерзі.

Точки здобули для „Ч. Січі": О. Іванків 22, В. Каздоба 22, Т. Дубровський 13, Я. Іванків 8, Ф. Зівак 7. Дружина „Ч. Січі" виступила у складі: О. Іванків, Я. Іванків, В. Каздоба, Т. Дубровський, Ф. Зівак, Н. Олесницький, Д. Длугош і А. Олияяк.

РІЧНИК ФУТБОЛЬНОГО СОЮЗУ ЗСА НА 1967/68 Р.

Вже появився з друку восьмий річник Футбольного Союзу ЗСА на 1967/68 роки, редактором якого є відомий футбольний діяч Біл Грегем. Як і в попередніх роках, в річнику зібрані докладні матеріяли, офіційні табелі і огляди про футбол в ЗСА, а частинно теж в Канаді. В кінцевому розділі подано табеліі чемпіонів і переможців гор за чаші усіх країн світу, включно з Україною та іншими поневоленими Москвою народами. З приємністю треба відмітити небуденний в нашому житті факт, що цей американський річник вірно і без перекручень інформує своїх читачів про українській футбол в ЗСА і в Україні. Слово „Юкрейнієнс" у назвах наших численних дружин зустрічаємо, почавши з 2-ої сторінки, де є поміщена велика знимка футбольної дружини „Ч. Січі", під надписом „Нюарк Юкрейнієн Амерікен — Віннер АСЛ Норд Дівіжіон". Посередині знимки вложена емблема „Ч. Січі" з тризубом і написом в українській мові „УСТ Чорноморська Січ". Склад цієї української футбольної дружини видруковано під знимкою: В. Каздоба, В. Вільчак, Б. Лялька, М. Павлишин, В. Чижович, З. Снилик, Л. Вільчак, Д. Дімейи, О. Чайка, А. Юрків, Е. Льопера, Т. Понось, М. Воробець, А. Рач, Е. Чижович (менаджер) П. Шорт та Р. Тирнер. До речі, знимки футболістів зроблені в зимових одностроях з написом латинкою „Ю ЕН ЕЙ" тобто УНСоюзу.

Назви „Юкрейнієнс" зустрічаємо на багатьох сторінках книжечки, та найбільше їх в статті Еріка Чарлсона „Американська Футбольна Ліга" і в розділі під наголовком „Чижович і Воробець забрали нагороди АФЛ". В цьому розділі Е. Чарлсон описує осяги футболістів „Ч. Січі" в сезоні 1966-67. Є згадки про „Нешенелс Юкрейнієнс" („Тризуб") на 37, 38, і 39 сторінках в табелях: чемпіонів АФЛ, найкращих змагунів, королів стрільців і найкращих менаджерів. До цих табель подано дальших „юкрейнієнс": В. Чижовича, М. Воробця і Е.Чижовича, усіх із „Ч. Січі". На 51-52-ій сторінках є поміщена стаття А. Яремка про поїздку „Тризуба" до Центральної Америки. Слідують згадки про „Юкрейнієнс" Гартфорд (62-га сторінка), дальше на 82-ій сторінці про „Юкрейнієнс" Рочестер і „Київ". Дальше на сторінках 88-93-ій в статті і табелях Вольфганга Бесера про НАФС „Юкрейнієнс" Ню Йорк (УСК). На 90-ій сторінці поміщена знимка чемпіона НАФС УСК-у Ню Йорк під надписом „Ню Йорк Юкрейнієнс 1967 Чемпіонс". На жаль, не знаходимо тієї дорогої нам назви в статті Дж. Фішвіка про футбол в стейті Іллиной. Обидві чільні наші дружини в Шикаго згадані тільки як „Лайонс" і „Вінгс" (Леви і Крила), хоч в табелях читаємо: Словакс, Кроатієнс, Норвегієнс, Літс (литовці). Вірно згадується про „Юкрейнієнс Черник" в статті „Мішіґен Комишен". Якщо йдеться про Канаду то там на стор. 139-ій у списку чемпіонів Канади згадано „Україну" Монтреаль за рік 1957.

Г решті на 144-ій і останній сторінці. під буквою „У" подано „Авангард" Жовті Води — чемпіона України і „ВП" Львів першуна України за Чашу. Чемпіон СССР „А" кляси I-ша група — „Динамо" Київ Україна і власник Чаші СССР. Чемпіон ІІ-ої групи „А" кляси „Зоря" Луганськ Україна.

З загальному цьогорічний річник Футбольного Союзу ЗСА заслуговує на увагу українських читачів. Ціна з пересилкою тільки 1.25 дол. Замовляти можна:
U.S.S.F. ANNUAL
Box 56, Bay Ridge Station
Brooklyn, N.Y. 11220
О. Твардовський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 26-го КВІТНЯ 1968 р.

АСТОРІЯ, Л. Ай. Місячні збори Б-ва св. Миколая — 5-ий Відд. о год. 7-ій веч. у власній домівці. Проситься всіх прибути для обговорення справи прогулки на Союзівку в червні з нагоди Дня Союзянки. — А. Малан, предс., М. Хоманчук, секр.

СУБОТА, 27-го КВІТНЯ 1968 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори Т-ва Зоря — 69 Відд. о год. 7-ій веч. в домівці під ч. 33 East 7th St. Проситься чл. прибути і вирівняти чл. вкладки. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 117-ий Відд. о год. 6:30 веч. в приміщенні кат. ветеранів при 33 East 7th St. Проситься чл. прибути на збори, бо є важні справи до полагодження, як також заплатити вкладки. — Анна Васараб, секр.

Посмертні згадки

ВАСИЛЬ МАТВІЯШ, довголітній член 64 Відд. УНСоюзу, упокоївся в Бозі 23 квітня 1968 р. на 82 р. життя. Покійний нар. 2 квітня 1887 р. в с. Карів, пов. Рава Руська, Україна. Похорон відбудеться в п'ятницю, 26 квітня ц. р. о год. 10-ій ранку з укр. кат. церкви св. ап. Петра і Павла в Рамзей, Н. Дж., на цвинтар св. Марії в Рамзей, Н. Дж. Залишив у глибокому смутку дружину Анну, доньку Надію Ольгу, зятя Стюарта і внука Стюарта.
Вічна Йому Пам'ять!

КАТЕРИНА КАЛЬМУК, членка 336 Відд. УНС у Пармі, Огайо, померла 10 лютого 1968 р. Посмертну допомогу в сумі $1,000.00, записану на спадкову масу, призначила у своїм заповіті на Фонд Катедри Українознавства. Секретар Відділу, п. Григорій Кисіль, якого суд назначив опікуном майна Покійної, переслав чек до Управи УНС в сумі $800.00 для Фонду, згідно з волею Покійної. Покійна пожертвувала також $200.00 для Конгресового Комітету та 200.00 дол. призначила на купно книжок про Україну в англійській мові для місцевої бібліотеки.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа Відділу

МАРТИН ШИМАНСЬКИЙ, довголітній член Т-ва Українська Січ — 59 Відд. УНС в Бриджпорті, Конн., помер 11 березня 1968 року на удар серця на 75-му році життя. Покійний походив з м. Ворона, Зах. Україна. До УНС вступив 1924 р., був візрцевим членом і був касиром згаданого Т-ва. Покійний залишив в смутку дружину Бронеславу, сина Йосифа, невістку і внучку. Похорон відбувся 14 березня 1968 р. з пох. заведення до римокат. костела St. Thomas, а відтак на цвинтар St. Thomas, при участи родини, знайомих та членів Т-ва.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Гальковіч, секр.

Розшуки

КАРПО ХІЖНЯК з села Окоп'є коло Ромнів, Сумської області, пошукує свого рідного,
ХІЖНЯКА ФЕДОРА
який перебував після війни в Австрії, в таборі San Martin. Всіх хто знав би про його долю, прошу повідомити на адресу:
Karpo Chischniak
1276 West 110th Street
Cleveland, Ohio. 44102

ТАРЗАН, ч. 5987. В селі Томбу...

— Всі познаки вказують на це, що вашу акторку забрали до села Томбу — твердив мавполюд.

— Чи ви певні? — допитувався Зукофф. — Я впевнений в цьому, — рішуче сказав Тарзан. — Ходім...

Але тубільці Томбу ворожо прийняли пошукувачів.

— Ми прибуваємо в мирних цілях, — підбадьорював Тарзан, — щоб довідатися про білу жінку.